

Test Drzewa – Charles Koch

Test rysunku drzewa jest metodą projekcyjną. Koch uważa, że obrazu drzewa dowolnie w każdej chwili nie da się wytworzyć, tak, że postać, jaką ono w rysunku przybiera, nie jest przypadkowa. Stanowi ono niejako syntezę spostrzeżeń człowieka, obrazów tkwiących w pamięci oraz ich stylizację. Jest to odzwierciedlenie w naturalny i subiektywny sposób cech osobowości i najczęściej dzieje się bez udziału świadomości.

Rysunek drzewa może jednak odkryć obok głębokich warstw osobowości „cały człowiek”, płytsze jej pokłady, bądź też zareagować tylko wyrywkowo („wyspowo”), a nawet może trafić na „ślepe miejsce”.

Wykonanie zadania w teście odbywa się według następującej instrukcji: „Proszę, narysuj drzewo owocowe tak dobrze, jak tylko potrafisz”. Dopuszczalne jest także polecenie narysowania jakiegokolwiek innego drzewa, np.: „Narysuj jabłoń”. Zadanie powinno być wykonane na białym papierze formatu A4 położonym szerszym bokiem arkusza w stronę osoby badanej, przy zastosowaniu ołówka, z możliwością używania gumki do wycierania.

Interpretację gotowych rysunków Koch proponuje przeprowadzać według licznych kryteriów, tworzących pewien system.

Jedno z nich to tzw. „ogólne wrażenie”, obejmujące:

- stopień wyrazistości (braku wyrazistości),
- dynamiczność (statyczność),
- uporządkowanie (lub nieuporządkowanie),
- charakter nastroju (pogodny lub ponury),
- bogactwo (ubóstwo) dodatkowych elementów.

Ponadto należy uwzględnić sposób przedstawiania elementów rysunku drzewa, takich jak:

- korzeń (pojedynczy czy rozgałęziony, wykonany grubą kreską czy cienką, jego zakończenie itp.),
- podstawa pnia szeroka czy wąska, z lewej strony szersza czy na odwrót
- gałęzie (grube czy cienkie, małe czy duże, rysowane pojedynczymi kreskami czy podwójnymi itp.),
- korona drzewa (zwarta, skupiona, rozłożysta) lub jej brak.

Innymi elementami oceny są:

- oryginalność, tzn. czy rysunek jest bardziej oryginalny i indywidualny, czy też przeciętny i pospolity, zawiera głębię przestrzenną, czy też nie,
- fakt, że dziecko narysowało jedno drzewo czy kilka, oraz to, w jaki sposób je ustawiło (niekiedy tworzą szpaler),
- występowanie na drzewie wielu liści, kwitnienie, posiadanie owoców (czy jedno i drugie).

Symbolika drzewa (wielkość, rozmieszczenie)

- Wysokość drzewa
 - zbyt duże (nie mieści się na kartce) – ekspansywność
 - aktywność
 - egoizm
 - średniej wielkości (ok. 80% drzewa) – adekwatna ocena siebie
- wie, czego chce
 - małe drzewo (ok. 30% kartki) – młodzież przestępcza
- Punkt ego (początek życia, wyposażenie z którym przychodzi się na świat, potencjał).
- Punkt ten znajduje się w połowie odległości między najniższymi punktami korony drzewa.
- Od tego miejsca pionowo w górę prowadzi linia ego (linia życia), która dzieli drzewo na dwie części.
- Linia prawie symetryczna, obrazuje osobowość dojrzałą społecznie i emocjonalnie, adekwatną do wieku i możliwości rozwojowych ze zdolnościami przystosowawczymi.
- Dominuje lewa strona (więcej gałęzi, listków) – koncentracja na sobie, wewnętrzne rozłożenie emocji, trudności emocjonalne (introwersja)
 - ważna przeszłość
 - związek z matką (jeżeli po tej stronie dziuple, zaciemnienia – konflikt z matką)
- Dominuje prawa strona rysunku – otwartość, kontakty z otoczeniem, ekspansywność
 - symbol przyszłości (optymiści, osoby sprawcze, nie boją się przyszłości)
 - związek z matką
- Linia ego wychodzi poza drzewo (trauma w przeszłości, wołanie o pomoc)
- Dolna część drzewa – pień – to popędy (dążenie do przyjemności, przecenianie materialnej strony życia) i wrodzone instynkty (agresja)
 - pień to symbol dużej energii życiowej (lepsza aktywność fizyczna niż umysłowa)
- Górna część drzewa to – emocjonalność, duchowość, wrażliwość
- Formy pnia:
 - rozłożysty na dole – silne niekiedy traumatyczne związki z rodziną
 - odcięty kreską od korony – sztywność myślowa, niski poziom intelektu
 - pień prosty (słup telegraficzny) – silne ego, przecenianie materialnej strony życia, zaradność, pewność siebie, przedsiębiorczość
 - chudy – słabe ego, niepewność, nadmierna krytyka
- Formy korony:
 - piłka (okrągła, symetryczna) – indywidualizm, brak podatności na wpływy, czasami – korona poplątana (na zewnątrz lęk, wewnątrz agresja)

- korona pusta (na zewnątrz, wewnątrz lęk)
- chmurka – podatność na wpływy, zdolność kontroli emocji, możliwość kierowania się emocjami
- otwarta – empatia, zaufanie do siebie (gdy gałęzie skierowane do góry i się nie wiją), zdolności przywódcze
- Formy gałęzi:
 - cienkie proste, skierowane do góry z liśćmi i owocami (wewnętrzne poczucie kontroli, asertywność, pogodne usposobienie)
 - cienkie chaotyczne, poplątane – labilność emocjonalna, ambiwalencja uczuć, kryzys emocjonalny
 - grube – silne ego, egoizm, ekspansywność, napięcia wewnętrzne, skłonność do przemocy
- Braki:
 - odcięte korzenie (trauma, odrzucenie tego, co bolesne, potrzeba sprawdzenia siebie, własne normy)
 - brak liści (liście są symbolem optymizmu, zaufania, energii życiowej) | przedwczesna dojrzałość, „małe stare”, osoby smutne, zmęczone, z odebraniem dzieciństwa|
 - owoce (to symbol wewnątrzsterowności, nagrody, wiary w sukces) | duże owoce – natychmiastowe nagrody, zwiędłe – porażki|
 - kwiaty – symbol egoizmu, narcyzmu

Dodatki:

- drabinki, podpórki – niezaspokojone potrzeby
- dziuple, sęki, ucięte konary – trudności życiowe, urazy, traumy

Bibliografia:

1. Charles Koch – „Test Drzewa”, 1994.
2. Elżbieta Dajek – „Test Drzewa”, 1991.